

İçerik

Ders Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	Teori	Uygulama	Lab	Kredisi	AKTS
SP302	Siyaset Sosyolojisi	6	3	0	0	3	5

Ön Koşul	
Derse Kabul Koşulları	

Dersin Dili	Fransızca
Türü	Zorunlu
Dersin Düzeyi	Lisans
Dersin Amacı	Dersin amacı “modern devlet” örgütlenmesinin Avrupa bağlamında şekillenmesini, bunun diğer coğrafyalara yayılmasını ve özellikle Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti’ndeki biçimlenişini incelemektir. Buna ek olarak bu ders çerçevesinde siyaset sosyolojisine dair temel kavramlar ortaya koyulacak ve Türkiye siyasal hayatı siyasal aktörler, kurumlar ve değerler açısından incelenecektir.
İçerik	Bu ders çerçevesinde ilk aşamada siyaset bilimi ve siyaset sosyolojisi arasındaki farklar ve ortak noktalar ortaya koyulacaktır. Dersin büyük bir kısmını oluşturacak izleyen bölümde “modern devlet”in oluşma süreci ve bileşenleri üzerinde durulacak ve bu örgütlenmenin Osmanlı İmparatorluğu’ndaki yapı ile kıyaslamasını yapan yazarların fikirleri eleştirel bir açıdan incelenecektir. Dersin diğer büyük kısmını oluşturan bölümde ise Türkiye’nin toplumsal ve siyasal yapısını analiz etme yöntemlerinden biri olan merkez-çevre yaklaşımı üzerinde durularak bu yaklaşımın katkıları ve eksik yanları incelenecektir. Buna ek olarak kemalizm, ordu, işadamları gibi değer, aktör ve kurumlardan hareketle Türkiye toplumunun ve siyasetinin panoraması ortaya koyulacaktır.
Kaynaklar	*Nur Vergin, Siyasetin Sosyolojisi. Kavramlar, Tanımlar, Yaklaşımlar, Bağlam yayınları, İstanbul, 2003, “Siyaset sosyolojisi ve tanımı”, p.11-18. *Gianfranco Poggi, Devlet. Doğası, Gelişimi ve Geleceği, (Çeviren Aysun Babacan), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2007 [1990], p.47-59; 27-35. *Leo Huberman, Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla, (Çeviren Murat Belge), İletişim yayınları, p.11-25; 37-65; 83-98; 126-135; 164-193; 212-218. *James C. Scott, Devlet Gibi Görmek, Versus Kitap Yayınları, 2008. *Şerif Mardin, “Türk siyasasını açıklayabilecek bir anahtar : Merkez-çevre ilişkileri”, Türkiye’de toplum ve Siyaset. Makaleler 1, İletişim yayınları, 1990, p.30-66. *Yonca Köksal, “Sosyal Kontrol Sistemleri: 19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu’nda “Devlet-Toplum” İlişkileri”, in F. Ergut, A. Uysal (der.), Tarihsel Sosyoloji, Stratejiler, Sorunsallar ve Paradigmalar, Ankara, Dipnot Yayınları, 2007, p.111-141. *Karen Barkey, Eşkıyalar ve Devlet. Osmanlı Tarzı Devlet Merkezileşmesi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999, p.1-24. *Fethi Açıkel, “Entegratif toplum ve muarızları: ‘Merkez-çevre’ paradigması üzerine eleştirel notlar”, Toplum ve Bilim, no.105, 2006, sf.30-69. *Levent Gönenç, “2000’li yıllarda merkez-çevre ilişkilerini yeniden düşünmek”, Toplum ve Bilim, no.105, 2006, sf.129-152. *Ayfer Genç Yılmaz, “Devlet Kapasitesi ve Umumi Müfettişlikler. Altyapısal İktidarın İnşası”, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, vol.1, no.1, 2013, sf.43-65. *Tolga Gürakar, “Merkez-Çevre Paradigması Türkiye’nin Siyasasını Açıklamanın Anahtarı Olabilir Mi?”, B. Özkan, T. Gürakar (der), Türkiye’nin Soğuk Savaş Düzeni, Tekin yay, 2020, p.25-46. *Suavi Aydın, “Paradigmada Tarihsel Yorumun Sınırları: Merkez-Çevre Temellendirmeleri Üzerinden Düşünceler”, Toplum ve Bilim, no.105, 2006, sf.70-95. *Benjamin Gourisse, “Ordonner et transiger : l’action publique au concret dans l’Empire ottoman et en Turquie”, M. Aymes, B. Gourisse et É. Massicard (dir.), L’art de l’État en Turquie, Paris, Éditions Karthala, 2013, p.11-34. *Demet Dinler, “Türkiye’de Güçlü Devlet Geleneği Tezinin Eleştirisi”, Praksis, no.9, 2009, sf.17-54.

*Çağlar Keyder, Türkiye’de Devlet ve Sınıflar, İstanbul, İletişim yayınları, 1995 [1989], Bölüm I, “Kapitalizm gelmeden önce”, p.15-38.

*Ernest Renan, Qu’est-ce qu’une nation?, Pocket, 1992 [1882], p.37-56.

*Dominique Schnapper, La Communauté des citoyens. Sur l’idée moderne de nation, Gallimard, 1994, chapitre V, p.157-168; 178-183.

*Afetinan, Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk’ün El Yazıları, Ankara, T.T.K. Basımevi, 1998 [1931], (les extraits).

*Recep Peker, İnkılâp dersleri, İletişim yayınları, İstanbul, 1984 [1935], (les extraits).

*Ahmet Yıldız, “Ne Mutlu Türküm Diyebilene”. Türk Ulusal Kimliğinin Etno-Seküler Sınırları (1919-1938), İstanbul, İletişim yayınları, 2001, p.196-216.

*Suavi Aydın, “Cumhuriyet’in İdeolojik Şekillenmesinde Antropolojinin Rolü: Irkçı Paradigmanın Yükselişi ve Düşüşü”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce. Kemalizm, cilt 2, İstanbul, İletişim yayınları, 2001, p.344-369.

*Nur Betül Çelik, “Kemalizm: Hegemonik Bir Söylem”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce. Kemalizm, cilt 2, İstanbul, İletişim yayınları, 2001, p.75-91.

*Mesut Yeğen, “Kemalizm ve Hegemonya?”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce. Kemalizm, cilt 2, İstanbul, İletişim yayınları, 2001, p.56-74.

*İlker Aytürk, “Post-Post-Kemalizm: Yeni Bir Paradigmayı Beklerken”, Birikim, sayı 319, Kasım 2015, p.34-47.

*Ümit Cizre, “Egemen İdeoloji ve Türk Silahlı Kuvvetleri: Kavramsal ve İlişkisel Bir Analiz”, içinde A. İnsel ve A. Bayramoğlu, Bir Zümre, Bir Parti. Türkiye’de Ordu, Birikim Yayınları, p.135-161.

*İsmet Akça, “Türkiye’de 2000’ler: Güvenlik Merkezli Siyasetin ve Siyasal Güvencesizliğin Devamlılığı”, Başlangıç, Ocak 2016.

*Ahmet İnsel, “Türkiye’de Burjuvazinin Serüveni”, Görüş, no.27, 2012, sf.14-17.

*Menderes Çınar, “Yükselen değerlerin işadamları cephesi: MÜSİAD”, Birikim, no.95, Mart 1997, pp.52-56.

*Ali Ekber Doğan, Yasin Durak, “İslami Burjuvazinin Yükselişi ve Neoliberalizmin Toplumsallaştırılması: İki Dindar Şehrin Başarı Hikayesinin Perde Arkası”, İ. Akça, A. Bekmen, B. Özden (dir.), Yeni Türkiye’ye Varan Yol. Neoliberal Hegemonyanın İnşası, İletişim yayınları, 2018, pp. 301-318.

*Ebru Deniz Ozan, Gülme Sırası Bizde. 12 Eylül’e Giderken Sermaye Sınıfı, Kriz ve Devlet, Metis yayınları, 2012, p.175-190.

*Rıfat Bali, Tarzı Hayat’tan Life Style’a Yeni seçkinler, yeni mekanlar, yeni yaşamlar, İstanbul, İletişim yayınları, 2004, pp.17-134; 345-362.

Teori Konu Başlıkları

Hafta	Konu Başlıkları
1	Dersin tanıtımı ve giriş -Dersin kavramları -Siyaset bilimi ve siyaset sosyolojisi
2	Devlet ve Bileşenleri (1) Devletsiz iktidardan “modern” devlete -Feodal yapı
3	Devlet ve Bileşenleri (2) -Modern devletin oluşumu -Toplumsal katmanlaşma
4	Devlet ve Bileşenleri (3) Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti örneği. -“merkez-çevre” ilişkileri ve bu yaklaşımın eleştirileri.
5	Okuma metinlerinden hareketle tartışma
6	Devlet ve Bileşenleri (4) -“Yurttaşlar cemaati” : Ulusal kimliğin iki yüzü
7	Aktörler, değerler ve kurumlardan hareketle Türkiye siyasal hayatının sosyolojisi: (1) -İşadamları
8	Okuma metinlerinden hareketle tartışma
9	Aktörler, değerler ve kurumlardan hareketle Türkiye siyasal hayatının sosyolojisi: (2) -Ordu
10	Aktörler, değerler ve kurumlardan hareketle Türkiye siyasal hayatının sosyolojisi: (3) -Kemalizm
11	Okuma metinlerinden hareketle tartışma
12	Aktörler, değerler ve kurumlardan hareketle Türkiye siyasal hayatının sosyolojisi: (4) -80’lerden itibaren Türkiye
13	Aktörler, değerler ve kurumlardan hareketle Türkiye siyasal hayatının sosyolojisi: (5) -İş insanları
14	Okuma metinlerinden hareketle tartışma. Genel değerlendirme ve sonuç